

Výdaje na zdraví se zvýšily

Péče o zdraví se promítá do našich finančních nákladů stále ve vyšší míře.

Smysluplnějším řešením, ale zároveň náročnějším, by byla změna životního stylu, oproštění se od nezdravých návyků. Zatím stále raději volíme pohodlnější, i když finančně nákladnější řešení.

Lidé kvůli vlastnímu zdraví sahají do peněženky stále častěji. Zatímco výdaje domácností byly v minulých letech pouze doplňkovým zdrojem financování zdravotní péče, v současné době jejich význam vzrůstá. Konkrétně v roce 2005 šlo celkově do zdravotnictví 219 mld. Kč a z toho od občanů 23 mld. Kč. V roce 2009 už byly souhrnné výdaje 301 mld. Kč, z toho z rodinných rozpočtů přispěli lidé 43 mld. Kč. Od roku 2005 vzrostly výdaje domácností o 87 %, což je nejvíce ze všech finančních zdrojů. U zdravotních pojišťoven byl zaznamenán

nárůst o 33 % a veřejných rozpočtů o 22 %.

Náklady na léky vedou

Domácnosti každoročně vydávají největší část finančních prostředků na léky a prostředky zdravotnické techniky. Ani rok 2009 nebyl výjimkou a obě položky tvořily 55 % výdajů domácností na zdravotnictví. Za léky utratili lidé více než 18 mld. Kč. V uplynulých letech docházelo k postupnému zvyšování výdajů na předepsané léky, které vyvrcholilo v roce 2008 (9 878 mil. Kč). O rok

později byl zaznamenán jejich pokles o 11,7 %. Teprve následující roky ukáží, zda budou výdaje na předepsané léky nadále klesat nebo zda se jedná o náhodný výkyv. Podobný vývoj je patrný i u výdajů za volně prodejné léky. Oční optiky získaly prodejem především dioptrických brýlí přes 4 mld. korun. Více než 15 mld. korun zaplatily domácnosti za ambulantní péči, v níž jsou zahrnuty především výdaje za nadstandardní služby u stomatologů a platby za různá potvrzení a aplikace nepovinného očkování u praktických lékařů.

Regulační poplatky

Od ledna 2008 začali pacienti nově hradit zdravotnickým zařízením regulační poplatky, které se tak staly nedílnou součástí přímých výdajů domácností. Z výsledků posledního šetření Centra pro výzkum veřejného mínění vyplývá, že v české populaci nesouhlasilo v roce 2008 se zavedením poplatků 70 % občanů, přičemž 42 % vyslovalo jasné ne. O rok později byly názory české veřejnosti k tomuto kroku o poznání mírnější. Odmítavě se k regulačním poplatkům

Výdaje domácností podle druhu péče

Druh péče (ICHA-HC)	Mil. Kč					Index 2009/2008	Průměrné roční tempo růstu (v %)
	2000	2005	2007	2008	2009		
1 Léčebná péče	3061	4840	7464	12533	16481	131,5	35,84
1.1 Lůžková péče	232	268	407	631	1029	163,1	39,98
1.3 Ambulantní péče	2829	4572	7056	11902	15452	129,8	35,59
1.3 Ambulantní péče (kromě 1.3.2)	994	1500	2559	4551	5908	129,8	40,88
1.3.2 Stomatologická péče	1835	3072	4498	7351	9544	129,8	32,76
2 Rehabilitační péče	427	817	1204	1879	2939	156,4	37,72
2.1 Lůžková péče	349	634	965	1493	2437	163,2	40,02
2.3 Ambulantní péče	78	183	239	386	502	130	28,7
5 Léky a PZT	10385	17454	22823	26876	23721	88,3	7,97
5.1 Léky	7881	13114	17473	20556	18143	88,3	8,45
5.1.1 Předepsané léky	2144	4770	6778	9878	8718	88,3	16,27
5.1.2 Volně prodejné léky	5439	7942	10196	10052	8872	88,3	2,81
5.1.3 Ostatní léky	298	401	500	626	553	88,3	8,37
5.2 PZT	2504	4340	5349	6320	5578	88,3	6,47
5.2.1 Brýle	2006	3343	4120	4868	4296	88,3	6,47
5.2.2 OP pomůcky	163	265	327	386	340	88,2	6,43
5.2.9 Ostatní PZT	335	732	903	1066	941	88,3	6,48
Celkem	13873	23110	31491	41288	43141	104,5	16,89

Zdroj: ČSÚ

Výdaje na regulační poplatky na jednoho pojištěnce podle agregovaných věkových skupin (v Kč)

Věková skupina	Poplatky za recept		Poplatky za návštěvu lékaře		Poplatky za hospitalizaci		Poplatky za pohotovost	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
0-19	194	285	132	212	92	91	12	13
20-59	137	205	121	187	65	73	19	18
60+	557	652	251	273	306	342	13	13
Průměr	211	299	132	184	107	135	21	19

Zdroj: ČSÚ

stavělo 63 % obyvatel, z toho 34 % projevilo rozhodný nesouhlas.

Za regulační poplatky v roce 2009 vydaly domácnosti 5,78 mld. korun (oproti roku 2008 nárůst o 3,7 procentních bodů), z toho za poplatky za recept, resp. za předepsané léčivé přípravky či potraviny pro lékařské účely 2,66 mld., za návštěvu u lékaře 1,65 mld., za hospitalizaci v nemocnici popř. ústavní a lůžkovou péči 1,27 mld. a za pohotovost 208 mil. korun. Připomeňme, že u lékaře a za položku na recept pla-

tí lidé 30 korun, za den v nemocnici 60 korun a za pohotovost 90 korun. Vyšší poplatky připadají na ženy (637 Kč na osobu a rok) než na muže (471 Kč). Týká se to téměř všech druhů regulačních poplatků, pouze v případě poplatku za pohotovost uhradili v průměru vyšší částku muži. Zatímco v roce 2008, kdy byly zavedeny regulační poplatky, poklesly počty ošetření na pohotovosti i počty předepsaných léků, o rok později došlo k jejich opětovnému nárůstu. Je patrné, že

si lidé na regulační poplatky natolik zvykli, že je neodradí ani od častějšího využívání pohotovostních služeb, jejichž počet se v porovnání s předchozím rokem nejvíce zvýšil.

Investice na zdraví

Pokud bychom rozdělili pojištěnce podle věku do tří základních skupin, a to na skupinu do 19 let (kterou lze s určitou nepřesností považovat za skupinu dětí), od 20 do 59 let (produktivní věk) a od 60 let výše (post-

produktivní věk), potom je zřejmé, že s růstem věku rostou i uhrazené poplatky za recept, za návštěvu lékaře a za hospitalizaci, naopak poplatky za pohotovost s věkem klesají (nejvyšší hradili muži, resp. chlapci ve věkové skupině do 19 let). Průměrný nejstarší pojištěnec hradil zhruba pětinašobné poplatky za recept v porovnání s pojištěncem nejmladším. V případě poplatku za hospitalizaci a za návštěvu lékaře to byl zhruba dvojnásobek a v případě poplatku za pohotovost jen asi polovina částky (uhrazené pojištěncem nejmladším).

Podrobné informace o vývoji výdajů na zdravotnictví i z ostatních finančních zdrojů najdete na http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/publ/3306-11-r_2011.

Vladimíra Kalnická
oddělení statistiky vzdělávání,
zdravotnictví, kultury
a sociálního zabezpečení

Výdaje na regulační poplatky v roce 2009 podle věku a pohlaví (v tis Kč)

Věková skupina	Poplatky za recept		Poplatky za návštěvu lékaře		Poplatky za hospitalizaci		Poplatky za pohotovost	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
0-04	51 120	44 898	16 378	14 053	23 464	18 642	14 496	12 110
05-09	27 203	23 231	14 270	12 060	11 518	8 877	8 485	7 482
10-14	20 133	19 311	10 655	10 826	9 886	9 056	5 734	4 868
15-19	22 935	34 651	22 784	32 016	10 276	12 968	7 235	7 096
20-24	19 587	36 002	32 072	48 989	10 673	14 309	8 565	8 596
25-29	24 616	45 201	35 917	55 698	13 016	24 133	8 742	8 272
30-34	36 372	61 747	46 759	71 543	17 397	29 680	9 900	9 199
35-39	39 117	59 944	43 769	66 078	17 098	20 439	8 052	7 179
40-44	42 773	61 518	40 965	61 506	19 815	19 033	6 279	5 457
45-49	53 278	74 655	43 526	65 894	23 954	24 057	5 334	4 797
50-54	81 066	111 260	55 064	82 945	38 404	35 451	5 159	5 005
55-59	118 886	149 046	69 267	93 361	56 219	45 932	4 935	5 060
60-64	144 094	178 617	71 670	93 898	66 133	55 776	4 248	4 463
65-69	124 252	169 514	57 650	80 344	59 738	60 530	2 846	3 296
70-74	96 437	149 729	43 111	64 342	49 966	64 580	1 935	2 601
75-79	89 045	159 429	38 022	61 345	53 188	89 975	1 825	2 692
80-84	57 345	123 877	22 616	39 975	40 700	93 387	1 292	2 208
85+	28 659	79 744	10 068	20 804	26 595	87 699	784	1 527
Celkem	1 076 919	1 582 374	674 564	975 676	548 039	714 522	105 845	101 909
Celkový součet	2 659 293		1 650 240		1 262 561		207 754	

Zdroj: ČSÚ